

SAYI: 18 | AYLİK EDEBİYAT VE DÜŞÜNCE DERGİSİ | ŞUBAT 2022

KÜPEŞTE

K A L E M E V E K İ T A B A T U T U N A N L A R A

"Gözü olana gün ısmıştır."

Fethi Gemuhluoğlu

Başlarken

Ufak yaralarla besleniyor ruhumuz bazen. Başkalarının yaralarıyla en çok da. Başkalarının acılarıyla... Her gün biraz daha büyüyen dert tablolarına yeni bir fırça darbesi atıp şahane portreler oluşturduğumuz hayaline kapılıyoruz ve sürüklediğimiz karanlık çıkmazların farkında bile olmuyoruz çoğu zaman.

Kaçmak isteyip kaçmanın imkânsızlığında boğulduğumuz, unutmak isteyip hâtıralar denizinde yorulduğumuz sayfalarda yaşıyoruz kimi zaman.

“Unuturdun belki ardında kalanı / Unutmayı da alsaydın yanına” diyor Şair Ahmet Murat bir şiirinde. İmkânlar dahilinde unutmayı becerebilseydik bize zararı dokunanları...

Daha güçlü olur muyduk?

Daha liyâkatli?

Daha merhametli?

Ufak yaraları, ufak ayarlarla iyileştirebilseydik; başkalarının odaları da aydınlanmaz mıydı ışığımızla? Güçlenir miydik?

Her gün biraz daha büyüyen dert tablolarına renkli bir paletle yaklaşıydık. Karanlık çıkmazları, ışığın ahengine daldırıp aydınlatsaydık... Başarılı olabilir miydik?

Ruhumuzun beslendiğini sandığımız acıları hoyratça savursaydık semâya...

Unutup unutmayı, merhametli adımlarla yürüseydik yaman bozkırlarda...

Veya koşsaydık ışıltılı sokaklarda...

Ya da kanat çırpısaydık martıların güneş batarken bir denizin ortasında...

İşyan günle, açsaydık gözlerimizi... Merhamete dûçar olabilir miydik?!

Vesselâm...

Seda Bayrak Durgut

K Ü P E Ş T E

K A L E M E V E K İ T A B A T U T U N A N L A R A

GENEL YAYIN YÖNETMENİ

SEDA BAYRAK DURGUT

YAZI İŞLERİ SORUMLUSU

HANİFE ARTAR YALÇIN

EDİTÖRLER

F. ZEHRA BOYALI

HANİFE ARTAR YALÇIN

REYHAN KARAKABAK YILMAZ

GÖZDE ARI

YAZARLAR

ESMA BEYZA ARSLAN

F. ZEHRA BOYALI

HANİFE ARTAR YALÇIN

NAZİFE YALÇIN SELÇUK

SEDA BAYRAK DURGUT

TUĞÇE ŞİFÂ ZORLU

ZELİHA SERT

MİSAFİR YAZAR

MALİK ÇEKMEGİL

MEHMET REŞAT ASLAN

RUKİYE BAŞTÜRK

GRAFİK - MİZANPAJ

SEDA BAYRAK DURGUT

SOSYAL MEDYA

FATMA NUR ÖZDEMİR

Dergimizde yayımlanan yazıların sorumluluğu yazarlara aittir.

Hazreti Ebubekir (r.a.) Esmâ Beyza Arslan

Gerçek dost; yolunu aydınlatan ama gözünü almayan, gidebileceğin başka yolları da fark etmeni sağlayan, sadece tek bir yöne mecbur etmeyen, menzile vardığında kendine minnet hissettirmeyen bir ışık gibidir. Karşılıklı sevgiye, saygıya lâyık böyle gerçek dostlar olmalı hayatımızda. Onlar sayesinde sıkıntılarla ağırlaşan kalbimiz hafifler, saçtığı ümit ışığıyla aydınlanır, yapabileceğimizin en iyisini başarırız.

Hz. Ebubekir (r.a.) Peygamberimiz (s.a.v.) için işte böyle bir dost idi. Risaletten çok önce başlamıştı arkadaşlıkları. Dürüst, merhametli kişiliğiyle herkesin güvendiği, şehrin ileri gelenlerinden biriydi. İnsanlar arasındaki anlaşmazlıkları çözerek iki tarafın sorunlarını giderme görevini üstlenmişti. İyi bir tüccardı. Kazandığı parayı, müşriklerin eziyetine maruz kalan kölelerin kurtarılmasında ya da ihtiyaç olan durumlarda hiç düşünmeden harcardı. Rızık konusunda nasıl tevekkül edilmesi gerektiğinin canlı bir örneği idi.

Peygamberimiz İslamı tebliğ ettiğinde tereddüt etmeden kabul etmiş, miraç hadisesinde kendisine; "Arkadaşın bir gecede Mescid-i Aksa'ya gidip döndüğünü söylüyor, buna dersin?" diyen müşriklere "O söylüyorsa doğrudur" diyerek tavrını, dostuna olan güvenini ortaya koymuştu.

Hz. Ebubekir sûfi gönüllü bir mü'mindi. Evinde okuduğu Kur'an-ı kerim müşriklere öyle tesir ederdi ki Kuran'ı sesizce okuması şartıyla Mekke'de kalabileceğini şart koşarak engellemeye çalışmışlardı.

Onun kararlarında kalbini ve aklını bir arada kullandığı bir denge hakimdi. Hicrette Peygamberimize yol arkadaşı olacağı müjdesini duyduğundaki gibi bazen sevinçten bazen de Peygamberimizin vefatını ima ettiği sözlerini duyduğundaki gibi üzüntüden ağlayacak kadar duyguluydu. Ama görevini, sorumluluğunu yerine getirme hususunda duygusallığa yer vermeyecek kadar dirayetli ve disiplinli idi. Kaosa sebep olacak durumlarda topluluk üzerindeki hakimiyeti ve etkili konuşmasıyla durumu kontrol altına almayı başarırdı. Buna en güzel örnek Peygamberimizin vefatı esnasında yaptıklarıdır. Çok büyük bir üzüntüye kapılarak durumu kabullenmekte zorlanan Müslümanları toplamış, "Ey insanlar! Muhammed'e tapan bilsin ki, Muhammed ölmüştür. Allah'a ibâdet edenler, Allah'ın diri ve ölümsüz olduğunu bilirler. Allah Teâlâ buyurur ki: Muhammed ancak bir peygamberdir. Ondan önce nice peygamber gelip geçmiştir. O, ölür veya öldürülürse siz gerisin geriye dönecek misiniz? Kim geri dönerse Allah'a bir zarar vermez. Allah şükredenleri mükâfatlandıracaktır." diyerek akli selim çizgisinde kalmalarını sağlamıştı.

Peygamberimizin Sıddîk olarak andığı en yakın dostunun hayatını özetleyen en güzel bilgi; Onun hakkında nazil olduğu rivayet edilen Leyl suresinin 5-7.ayetlerinde saklıdır.

"Artık kim cömert davranır, günah işlemekten sakınırsa;
Bunların güzel karşılığına da inanırsa;
Biz ona iyilik yollarını kolaylaştırırız."

Peygamberimizin vefatına dek hiç bozulmadan devam eden bu sadık dostluk şimdi bizlere ışık olup yolumuzu aydınlatıyor.

Ziyâ ve Ötesi Hanife Artar Yalçın

Sonunda eşimle, kayınpederim ikna oldu. Geçen seneki gibi ne iş yerinden izin almayı bahane edebildiler ne de masrafları. Uzun süreli pasaportlar da çıkarmıştık nasılsa. Gerisi Allah'ın izniyle hallolurdu. Henüz tarih belli olmamasına rağmen beni bir heyecan sarmış, gün saymaya başlamıştım. Yüreğime sevinci düşmüştü bir kere, elbette bu Yaradan'ın katında da kıymetliydi.

Yolculuğa çıkabilmemiz için öncelikle bir şirketle görüşmemiz ve tabii bütçemizi ayarlamamız gerekiyordu. Vira Bismillah deyip, bizim meydanın en güler yüzlü kuyumcusunda aldım soluğu. Düğünde takılan altınları değerlendirecek bundan daha güzel bir fırsat olamazdı. Beyler çalıştığı için bu tatlı telaşlarla uğraşmak bana düşmüştü.

İçerisi, model model, desen desen, envai çeşit bilezikle doluydu. Yaşı kırk beş civarında, etine dolgun; nefesi kesilecekmiş de son duasını edecekmiş gibi göğsü hızlı hızlı inip kalkan bir kadın hararetli hararetli konuşuyordu Eşref Abi ile. “Hayırlı işler,” deyip, sandalyenin sağlam olanına oturdum. Ne zaman gelsem dükkândaki üç sandalyeden kapı tarafındakinin oturma yeri hep sallanıyordu. Sen bunca altının, paranın içinde akşam et ama bir sandalyeyi değiştirme, olacak iş miydi? Allah vere de birinin canını yakmasa bu meret. Ben sandalye derdine düşmüşken, tezgâhta on beş dakikadır altınlara bakan abla bir türlü beğenememişti alacağı bileziği. Almayacaktı hiçbirini ya neyse... Çırak da olmayınca beklemek şart olmuştu. “Ben bir beye de sorayım, öyle gelirim inşallah,” deyip söylene söylene çıktı kapıdan. Gayri ihtiyari güldüm sessizce. Eşref Abi bir yandan ortalığı topluyor bir yandan da ‘La havle’ çekiyordu. Sabırlı adamdı vesselam. Kim bilir her gün böyle kaç müşteriyle uğraşıyordu. “Kusura bakma kardeşim beklettim seni, nasıl yardımcı olayım?” dedi. “Estağfirullah abi, ben sana bir şey danışacaktım. Yakın zamanda nasipse umreye gitme niyetindeyiz. Masraflar için nakit lazım. Altınlarımı getirsem ihtiyacımız kadarını bozabilir misin, her kuyumcu yardımcı olmuyormuş,” dedim. Daha sözüm bitmeden yüzünde samimi bir tebessüm oluştu. “Bacım, sen böyle mübarek bir iş için yola çıkmışsın. Biz de elimizden geleni yapmaz mıyız? Ne zaman istersen gel, başımla beraber.” Cüzdanından beyaz zemin üzerine yeşil harflerle ‘Işık Turizm’ yazan bir kartvizit uzattı. “Hac ve umre ziyaretlerinde doğru adres. Yola ışıksız çıkmayın!” Hani insan yaz sıcığında, uzun günlerde oruç tutar da suya hasret kalır; ezanla birlikte içtiği su ona âbıhayat olur. İşte uzattığı kart da bana öyle iyi gelmişti. “İşin ehli insanlar, tavsiye ederim; çok memnun kalırsınız,” diyen Eşref Abi'nin sesiyle kendime geldim. O kısacık vakitte uçağa binip yola çıkmıştım bile. Defalarca teşekkür edip, selam ve dualarını emanet alıp yanından ayrıldım. Akşam eşime ve kayıvalidemlere olanları anlatırken sanki hâlâ uçaktaydım. İnternetten araştırdığımızda bu şirketin gerçekten her anlamda makul olduğuna karar verdik. Gözle görülüyordu belki ama odadaki herkesin gönül kuşu çoktan mübarek topraklara varmıştı.

Ertesi gün kendimizi maâile firmanın ana binasında bulduk. Allah nasip edecek ya akşam olmadan yapılması gereken bütün işleri hallettik. Ödemeyi de yaptıktan sonra geriye uçuş tarihimizi beklemek kalıyordu. “Lebbeyk, Allahümme lebbeyk...” tesbihleri söylenmeye başlanmıştı. Henüz dört yaşındaki oğlum da tatlı diliyle dualarımıza katılıyordu.

Hafta sonu altınları bozdurup, şirkete ödeme yapıp Eyüpsultan'a gittik. Şubat'ın 17'sinde Medeniyet Şehri'ne yola çıkacaktık. Mevla önce Medine sonra Mekke rotası çizmişti nurlu kalemiyle. Peygamber dostundan selam almadan Medine'ye gitmek olmazdı, ziyaret sonrası cami avlusunda çektiğimiz fotoğrafı o güne şahit kıldık. Namazın ardından bu sefer istikâmet hac-umre fuarıydı. Daha salona girer girmez manevi iklimin sıcaklığı sarıyordu insanı. Stantlar arasında dolanırken gözüm bir fotoğrafta takıldı kaldı. Mescid-i Nebevi'nin tarifsiz güzellikteki görüntüsünü, Kubbetü'l Hadra'nın yeşilini salonumuzun en güzel duvarına asılı olduğunu hayal edince kalbimden bir kuş daha uçurdum Medine'ye... Ben yaşlardaki görevli bir hanımefendi farklı posterler de gösterdi ama ben kararımı vermiştim, değiştirmeye de hiç niyetim yoktu. Paket yapan hanım poşetin içine kalem ve defter hediyelerini de eklemişti. Fuardan çıktığımızda gün, akşama veda ediyordu.

Vuslata kırk beş gün, vuslata on beş gün, vuslata son bir hafta, vuslata beş gün... diye gün sayarken, hayatımdaki en özel, en güzel, asla unutamayacağım gün gelip tüm gerçekliğiyle karşıma dikilmişti. Hem de gül kokularını taşıyan esintisiyle. Sevdiklerimden ayrıldığım için hiç üzülmeyeceğim tek gün o andı herhalde. Bir an önce uçağa binmek için can atıyordum. Güvenlik, valizler, vedalaşmalar, pasaport kontrolleri derken kendimizi uçağın koltuklarında bulduk. Hayal değildi yaşadıklarımız. Yaradan çağırılmış yoluna revan olmuşuk biz de. Uçak havalandığı andan itibaren duamız: Bu eşsiz güzellikteki davete layıkıyla icabet edebilmektir.

Sabah Facebook'tan gelen bildirim, zaman makinesine bindirip; mekân mekân gezdirip tekrar çalışma masama geri getirdi. Elim hemen defterlerimin olduğu rafa uzandı. Kutsal topraklara gitmeden başlamıştım günlüğümü yazmaya. Okudukça tekrar tekrar yaşadım o anları. Yandım, özlem ateşiyle. Ajandamın yanına koyduğum not defteri ve kalemi görünce yüzüm aydınlandı, hüznüm sevince döndü. Şu hayatta her ne yaşıyorsak sebepsiz değildi biliyordum ve Allah nasip ederse her şey mümkündür. Kim derdi ki, hediye olarak defter ve kalem veren eller seneler sonra evimin salonunda eksik olan Kâbe fotoğrafını hediye edecekti. En önemlisi de kaleme ve kitaba tutunarak çıktığımız yolda hemdemim olacaktı. Film değildi, gerçeğin ta kendisiydi.

“Hayal değildi yaşadıklarımız. Yaradan çağırılmış yoluna revan olmuşuk biz de. Uçak havalandığı andan itibaren duamız: Bu eşsiz güzellikteki davete layıkıyla icabet edebilmektir.”

Ay Işığı Mehmet Reşat Aslan

Viran bir iskemlenin yorgun ayakları
Sana doğru adım atmakta
Ahşap bir masanın oyulmuş her bir köşesinde
Senin resimlerin duruyor
Pencereye yaslanmış çiçekler
Senin güzelliđini aksediyor
Demlenmek için suda yüzen kekik yaprakları
Senin kokunu yayıyor

Ve bir daktilonun gözyaşları
Damla damla akıyor beyaz bir kağıdın üzerinde
Senin adını yazıyor dökülen her bir gözyaşı içinde

Bazen zamanı aşır mekânı değiştirmek
Bazen de yıldız olmak istiyorum mesala
Yıldızlardan yazdığım mısraları sana okumak
Gökteki her bir yıldızın senin adını ezberletmek
Bir nisan yağmurunda
Onlarla beraber senin şarkını söylemek
Senin bakışlarında akseden ay ışığı
Yaklaşınca ışığında boğuluyor
Uzaklaşınca zifîrî karanlıkta kayboluyorum.

Demlenmek için suda yüzen kekik yaprakları...

Mihrak
Nazife Yalçın Selçuk

Belki dün buradaydın
Belki de bugün
Bildiğim tek şey
Zamanın, bazen önüne geleni devirecek hızda
Bazen de boğazımdan zor geçtiğiymi

Belki yanı başımdaydın
Belki de yoktun
Senin için âlem çoktan değişmiş
Ben çırpınırken
Sen yelken açıyordun.

Hayat, pamuk şeker miydi?
Tatlı fakat şişirilmiş
Pembe ama toz
Kocaman değil
Avuç içi kadar
Üflesen uçuvarecek
Sen üfledin
Ben tadını almaya çalışıyorum
Lâkin...

Belki de yoktun

Nevâ Rukiye Baştürk

Bazen kulaklarımı çıkarıp gözlük kabımın yanına koymak istiyorum. Tüm sesleri susturabilmek için. Kafamdaki uğultulara ve düşüncelere yetişemediğimi, üstüne dışardaki sedânın eklenmesiyle de curcuna dinlediğimi fark ediyorum. Yaşlılık mı bu? Yoksa fazla mı gürültüye maruz kalıyoruz. Biraz daha sade, biraz daha basit ve biraz daha sakin yaşayamaz mıyız gerçekten? Meselâ daha kısa ve net cümleler kuramaz mıyız? Ya da her düşündüğümüzü sese ve söze dökmek mi zorundayız? Daha az konuşamaz mıyız? Sakınmayı önerdiğim şey nevâ değil feryat, curcuna. Son derece önemli bir konuyken şimdi kimilerince moda haline getirilmiş olan sadeleşme akımını biraz da bu doğrultuda kullanamaz mıyız? Gürültü kirliliğine bir dur desek mesalâ.

İnsan kulağı 140 desibele kadar olan sesleri sorunsuz duyarken fazlası nereye kaybolup gitmekte diye bir sorsak. Bir kısmı kafamızın içindeki mikronlaşmış yerine iletilirken kalanlar atmosferin neresinde depolanmakta ya da depolanmakta mı? Bir enerji biçiminden söz ediyor sak ve enerji dediğimiz şey kaybolmuyorsa eğer dönüştüğünü farzedebiliriz.

Seslerin kaybolmadığına yönelik görüşler olsa da beni ilgilendiren konunun bilimsel değil duyusal kısmı. Kaldı ki bilimsel olarak da dünyayı daha fazla kirletmesek mi? Biraz dinginlikten, kendinlikten kimseye zarar gelmez. Daha üretken, daha sakin, daha âsûde bir hayat ancak hırgürün olmadığı, nezaketin, sağduyunun, medenî hâl ve tavrın hâkim olduğu bir yaşayışla mümkün. Yaradan'ın verdiği desibeli sahnede kullanabilirsin ancak sokaktan geçerken ya da dolmuşta yaptığın telefon görüşmesinde kullanmak zorunda değilsin. Ne kadar bağırırsan o kadar haklı görülebileceğini davranış olarak ilk kim ortaya attı acaba? Daha da kötüsü bunun doğru olduğuna ne zaman inandık. Yıllar önce okullarda okutulan âdâb-ı muaşeret dersleri amacına uygun işlenmek kaydıyla tekrar müfredata alınsa daha güzel olur sanki. Çünkü kimse kimseyi dinlemezken sürekli konuşup bir şeyler anlatmak isteyen çok birey var. Kurallardan biri "toplular yerlerde yüksek sesle konuşulmaz" iken diğeri "başkasının lafı kesilmez, devamlı da konuşulmaz". Acaba gitgide yalnızlaştığımızdan mı dünyayı bu kadar uğultulu bir hale getirdik?

Teknoloji ilerledikçe insanlar belki daha yalnızlaşıyor. Ancak dünya teknolojinin gücüne zıt olarak daha gürültücü bir hâl alıyor. Belki de düşüncelerimizi ifade edebilecek ortamlar bulabilirsek çığırkanlıktan da vazgeçebiliriz. Kim bilir "ben buradayım" demeye çalışanların başvurduğu bir yöntemdir ses yükseltmek. Bu konu da psikolojinin alanına giriyor ancak hayatı gözlemleyen biri olarak Mevlânâ'nın sözünü hatırlarım bu gibi durumlarda: "Kelimelerini yükselt, sesini değil. Yağmurdur çiçekleri büyüten, gök gürültüsü değil". Bize lâzım olan şey kelimeler. Kaleme, kâğıda ve kitaplara sığınalım. Orda bizi daha sakin ve dingin bir dünya bekliyor.

*"Acaba gitgide
yalnızlaştığımızdan mı
dünyayı bu kadar
uğultulu bir hale
getirdik?"*

Niyet Ettim Görsel Belleğimden Sıyrılmaya! Tuğçe Şifâ Zorlu

Hayda! İnsan arabasını park ederken hiç mi düşünmez. Önümdeki, arkamdaki çıkabilir mi, diye. Eh be mübarek! Kaldık mı şimdi böyle. İlahi! Sen sana sığınan kullarını darda koymazsın. Bana has kullarını gönder. Gönder de çıkayım şu dar yerden. Yardım et Allah'ım! Ne olur, yardım et!

Bazı iyilikleri bazı görüntülerle kodladığımız doğrudur. Çok güç bir durumda olduğumuzda, nasıl da çaresizce bakıyoruz etrafa. Nefes nefese kalmıyorsunuz, sesimizi duyan yok. Bir el Allah'ım! Öyle bir el olsun ki çekip kurtarıversin beni bu durumdan, diye dua ediyoruz. Ardından nur yüzlü bir zat beliriyor dumanların arasından. Elimizi tutuyor. “Gel evlât, gel. Sağ yap şimdi. Âlâ evlâdım, dümdüz devam et,” diyor. Şaşkınlıktan bayılacağız, o ne muazzam bir sahne. İşte beklenen yardım. Zaten bu kadar zor bir durumdan ancak sahnenin ışığıyla çıkabiliydik. Rahatladık, gönlümüz mutmain oldu. Şimdi, o zorlu imtihandan kurtulduğumuza mı sevinelim yoksa ilahi bir lütfâ nail olmanın şerefine mi şükredelim, bilemiyoruz. Lâkin bu sırlı sahne ömrümüzün sonuna kadar unutamadığımız anlar koleksiyonuna altın çerçeveye eklenecek, buna eminim. Çünkü görsel belleğimize kodlanan iyilik görsellerinin bizi bu beklentiye sevk ettiğini fark ettim. Dua etmek demek “arzuhalini arz etmek” demektir. Ve isteyeceğin her ne ise istediğin zâtın verebilme kudreti, kendi içinde nice sırlar barındıracak yüceliktedir. Kafa gözlerinin maneviyat testi geçersizdir. Gönülle görebilme kabiliyetini sıfıra indirir. Ve biz belki de sırf bu yüzden sadece gördüğümüze takılırız. Hâlbuki her an teslimiyet sınavına tutuluyoruz. Sınavın süresi ne zaman biter bilinmez. Şüphesiz bir hakikat de var ki; yanıtları yaşadığımız hadiselerin sırrını anlayıp- anlayamamakla veriyoruz.

Allah'ım! Tam da camiinin önündeyim. Gelir mutlaka yardımın, biliyorum.
-Hişşşt oğlum mal mısın lan? Denir mi hocaya öyle hahahah.

-..... oğlu! Beş dakika geciktik diye koymasaydı beni kapının önüne! Alo, Baksanıza oğlum, şu ablanın yardıma ihtiyacı var. Abla! Çıkamıyorsun galiba, yardım edelim mi?

Hadi canım. Olur mu ki? Ama ben. Nur yüzlü zat. Dumanlar... Görsel bellek çık aradan! Ne çok konuştun zihnim, bir sus! Senin hikmetinden sual olmaz Allah'ım!

- Size zahmet vermeyeceksem canlarım, yardım ederseniz çok sevinirim.
-Ne demek abla, başla göz üstüne. Topla şimdi. Sağ yap. Gel, gel, gel hoop! Kır abla sola. Gel, gel, gel Hoooooop! Tamaaaam! Dümdüz çık abla.
-Hayy Allah sizden razı olsun. Güzel kardeşlerim benim. Bana Allah rızası için yardım ettiniz. Ne kadar güzel yüreğiniz var. Rabbim bırakmasın ellerinizi. Çok teşekkür ederim.

-Olur mu abla, ne demek. Ne güzel dua ettin abla ya. İçimiz ısındı. Allah senden de razı olsun. Şey abla, biz de kendi aramızda konuşuyorduk öyle, duymadın inşallah. Mahcup olduk.

-Duymadım güzellerim! Kafa kulağı maneviyat testinden geçemez. Ben gönlünüzü duydum. Sesleri de pek güzeldi.

-Var olası abla! Allah'a emanet.

-Siz de kuzularım. Siz de.

“...Hadi canım. Olur mu ki? Ama ben. Nur yüzlü zat. Dumanlar... Görsel bellek çık aradan!”

Bol Kaybedenli Bingo

F. Zehra Boyalı

Çocukluk zamanlarımızdan bu yana bir çoğumuz komşu teyzeler, akraba yengeler, kısaca kadınlar arası diyaloglara şahit olmuşuzdur sık sık. Bahsettiğim, bugüne mahsus bir duyarsızlık ya da dejenere olmuşluk falan da değil, yazık ki eskiden beri hep duyduğumuz olumsuzluk dolu konuşmalar hani.

Sanki kadınların çoğu, masaya birer tombala kartı açmış. İşin ilginç yanı torbadan her çıkan sayıda “bingo” yapmış hepsi birden. Hiç kuşkusuz herkes kendinin kazandığını ilan etmek zorunda! Diyelim ki konu annelik. Hemen biri çıkıyor “iyi anne çocuğunu kendi yetiştirir” diyor. Bir diğeri “iyi anneler üretir, çalışır”, bir başkası “kadın evi çekip çevirebilir”, öteki “evin reisi erkektir”... Buluştukları en büyük ortak nokta kendi seçtikleri hâlin doğruluğunu ilan etmek. Bingo! “Kazanan benim çünkü sadece benim yaptıklarım doğru!”

Hatta bu karamsar gözlemimi bir adım geri götüreyim, evet ileri değil geri çünkü insan bu kadar yargıyla yerinde bile saymaz geri gider. “Benim yaşadığım mutlak doğrudur,” tespitleri çoğu zaman daha acımasız bir hâl alarak şuna evriliyor; “diğerininki kötü annelik, öbürünün yaptığı beceriksiz bir kadınlık, seninki fazla hassasiyet, bununki erkek fatmalık, şununki cahil gezmesi, onunki kariyer hırsı”

Bu durumu analiz edecek uzmanlar muhakkak vardır. Bilemiyorum onaylanma isteği midir ya da değersizlik hissi midir bunları yaptıran ama gittiği yerdeki ikramı yerken “ben hiç kullanmam çok sağlıksız, şüpheli, öyle temizlik içime sinmez, başkasının yaptığını yiyemiyorum” dedirtecek kadar nezaketi unutturan her neyse, bir çaresi olmalı. Tercihlerde yarışıldığı kadar dertlerde yarışılması da ayrı bir handicap. Birbirini dinlemeden “o da bir şey mi benim derdimin yanında” diye ağız dolusu yakınmalar, hele en tahammül edemediğim birisini dinleyememeler, daha karşıdaki sözünü bitirmeden mütemadiyen kendinden bahsetmeler...

Halbuki tüm o “harika olduğumuz” alanlarda birbirimizin desteğine ne çok ihtiyacımız vardı. Bir başımıza tek kazananlı bingo oynamayı değil de birlikte huzurlu bir zemin oluşturmayı denemeye cesaret edebilseydik keşke.

“Kadın kadının yurdudur” u hakîkî kılsak.

Belki de ilk iş olarak hüner saymalarımızı, bingolarımızı bırakmamız gerekiyordur. Mesela güzel olmaz mıydı birimizin yetemediği yerde bir diğeri sırt sıvazlayıp “yaparsın, yapamasan da yalnız değilsin” dese? “İnsanız, noksanız ama birbirimize değer katabiliriz” desek. “Kadın kadının yurdudur” u hakîkî kılsak. Bir kadının işinde, evliliğinde, anneliğinde, öğrenciliğinde hatta kulluğunda tökezlediğinde bir diğeri çıkıp kendi doğrusunu başa kakmadan, “Ben demiştim”lere girmeden, yargılamadan destek olabilse. Aksi taktirde “Orda bir yurt var uzakta, gitmesek de görmesek de...” dramı kalıyor avuçta.

Dua
Malik ekmegil

Kafam karışık, başladı yine düşünceler yağmuru,
Ya Rab, hekim vesile; kaldır zihnimdeki bu kamburu!

Ezbere Yaşamlar Zeliha Sert

Huzurla açtı gözlerini. Burnuna gelen mis gibi anne yumuşatıcısıyla yıkanmış nevresim ve ıspanaklı gözleme kokusu Nermin için çocukluğu demekti. Uçağı rötar yaptığı için geç vakitte gelebildi. O kadar yorgun ve kafası karışık ki hangi ara yatıp uyudu onu bile hatırlayamadı. Yorganın kokusunu bir kez daha çekti içine biraz daha tembellek yapmaya karar vermişti ki karnından gelen guruldama sesiyle kalkması bir oldu.

Uçarak mutfağa gitti annesi gözleme yapmayı bitirmiş sofrayı kuruyordu. Masada en sevdiği patlıcan közlemesiyle yapılan sostan tutun Nermin'in en sevdiği zeytin, peynir, reçele kadar her şey vardı. Annesinin, ona seni seviyorum deme şekliydi bu. Başkaları gibi sarılıp, öpmezdi ama o eve geldiğinde ne yapacağını ne yedireceğini şaşırır tüm ağrılarını unuturdu.

Nermin annesini izlerken kapı çaldı. Kahvaltıya oğlu Kadir ile gelini Gülşen'i de çağırmişti Müesser Hanım. Kapıda resmî bir kucaklaşma merasiminden sonra oturdular masaya. Abisi Nermin'e "Uçaktan indiğinde çok bitkindin. Artık yolculuklar zor geliyor herhalde," diye takıldı. Nermin uzun yıllardır Almanya'da mühendis olarak çalışıyordu. Uçak saatine kadar deli gibi çalışmıştı. Yolda aldığı sandviç, su ile karnını doyurmayı evden aldığı yastıkla uyuma hayaliyle uçağa binmişti. Gel gelelim yanına oturan Kamerunlu çocuğun kriz geçirmesi, yanındaki çaresiz anneye uçakta kimsenin yardım etmemesi planlarını değiştirmişti. Soykırımın, insan ayrımının güya bittiği herkesin hümanist takıldığı bu çağda, çocuğa ve annesine atılan bakışları hatırlayınca geceki ağrı başına geri geldi. Hostesler bile yardım etmemişti. Nermin önce korkmuş sonra elindeki suyla çocuğun yüzünü yıkamıştı, nefesi biraz toparlanmıştı şükür. Sonrasında anneye konuşmaya çalışmıştı. Kamerun Fransız sömürgesinde bir Afrika ülkesi olduğu için kadın İngilizce, Almanca ya da Türkçe, Nermin ise Fransızca bilmiyordu. El işaretleriyle bir rahatsızlığı olup olmadığını anlatmaya çalışırken kadın anlamış olacak ki çantasından çocuğa ait olduğunu düşündüğü ilacı çıkardı. Elleri titreyen kadından ilacı alıp içirdi. On dakika içinde kendine gelmişti. Bu sırada uçağa şöyle bir göz attığında ülkesini her ziyaretinde öve öve bitiremediği batı disiplinini ve medeniyetinin karanlık yüzüyle karşılaşması ile ne uykusu ne açlığı kalmıştı.

Abisine bunları olduğu gibi anlatmadı Nermin. Zira her gelişinde ailesinin, ne zaman kesin dönüş yapacaksın sorularına karşı ülkesindeki olumsuzlukları sıralar kimseye laf bırakmazdı. Yüzeysel bir şekilde çocuğa yardım ettiğinden bir de çocuğun çat pat İngilizcesiyle ettikleri sohbetten bahsetti. "Biliyor musunuz çocuğun adı Yator annesinin adı ise Abena'yımış. Yator'un anlamı yol açan, Abena'nın anlamı da Salı demekmiş ne kadar ilginç değil mi?" diye sorarken ailesine amacı dün geceden beri kafasının algılayamadığı vicdansızlığın sesini susturmaktı. Fakat abisi vicdanının sesi olmuştu. Tarihe oldukça meraklı olan Kadir, Kamerun gibi nice zenginliklere sahip olan Afrika ülkelerinin yıllarca nasıl zulümlere maruz kaldıklarından, kendi ülkelerinde adeta mülteci gibi yaşadıklarından, dillerini bile konuşamadıklarından bahsetmeye başladı. Dün gece gördükleri olmasa Nermin belki savunurdu çünkü ona göre ne milletler ne de insanlar geçmişleriyle yargılanmamalıydı. Bu sefer ilk defa sessizce dinledi.

Abisinin konuşması kapının çalınmasıyla bölündü. Kapıyı açmaya giden Kadir, karşısında Suriyeli genci görünce suratı düştü. Bozuk Türkçesiyle Müesser Hanım'ı soruyordu. Elindeki pense ve tornavidayı binlerce teşekkürden sonra Müesser Hanım'a verip gitmişti. Kapı kapandıktan sonra Kadir ağzından köpükler çıkarak "Kim evini kiraya verdi bunlara aile apartmanında ne işleri var," diye bağırdı. Annesi "Sakin ol onlar da aile, henüz 16 yaşında babasını savaşta kaybetmiş annesi ve iki kardeşiyle yaşıyor hem de aşağıdaki mobilya atölyesinde çalışıyor." Annesinin en muhlis ses tonuyla yaptığı bu açıklama onu sakinleştirmemişti. Bağırarak ev sahibini bulacağından, onları attıracağından, ülkelerinde bunların yüzünden güvenlik kalmadığından ve daha bir sürü şeyden bahsediyordu.

Nermin sessizce masadan kalktı kendini yorganın altına attı. Anne yumuşatıcısıyla yıkanmış nevreşim çocukluk demekti ve orada ayrımcılık yoktu. Sadece huzur vardı. O huzurun kollarına bıraktı kendini. Uyandığında çocukluğunda olduğu gibi tüm olumsuz duyguların yok olmasını diledi.

Nermin sessizce masadan kalktı kendini yorganın altına attı. Anne yumuşatıcısıyla yıkanmış nevreşim çocukluk demekti ve orada ayrımcılık yoktu. Sadece huzur vardı.

Mektup Seda Bayrak Durgut

Bir mektup yazmak istedim size. Tıpkı Zeki Ağabey'in İbrahim Ağabey'ine yazdığı gibi*. Onun gibi açık yüreklilikle dökemezdim içimi satırlara lâkin başka yol da bilmiyordum ve korkuyordum...

Savaşlardan, silahlardan, fakirlikten, yetim çocukların ve annelerinin ve babalarının başlarına gelenleri okumaktan korktuğum gibi yazmaktan da korkuyordum. Zeki Ağabey nasıl dayandı bunca acıyı gözbeklerinde saklamaya bilinmez. Fakat acıyı ve sevinci harmanlayıp yaşamayı nasıl başarmış o güzel insanlar öğrenilmeli, biliyordum.

Ben bir mektubu okurken, dostun kaleminden dökülenleri sadece okumam seyrederim. Lâkin seyretmeye yürek dayanmıyormuş bazı hüznüleri, bazı yüzleri, bilmiyordum. "Kaybedecek bir şeyi olmayan insanların korkusuzluğu ve kaybedecek çok şeyi olan insanların kaygısından eser olmayan yüzler"i meselâ... "Yokluğun başkenti"nde bazı yokluklara nasıl katlanıldığını ve yokluk nedir bilmeyen bizim gibi "varlıkla boğulmuş"ların nelere katlanamadığını.

Yokluğun içinden nasıl yeşerir yeni filizler onu da seyrederim. Hani diyor ya Afganistan Çağlıtı'nda Zarifoğlu: "Isın gökyüzü ısın / Çocukları kavrulmuş kadınlar yeniden hamarat yeniden gebe." İşte o çocukları ve o kadınları seyrederim her satırında mektupların.

"İnsan unutulmalardan örülmüş bir kazak gibi" diyordu Zeki Ağabey "sökmeye başladığında anlıyorsun ne çok unutuş saklamışız ilmeklerde." Unutmanın ve unutamamanın yeni tanımlarını da seyrederim satır aralarında.

Bir mektup yazmak istedim size, evet ama korkuyordum...
Protezli bacağı ve bastonuyla kızını pikniğe götürün babanın gülümsemesi söner diye...
Uçurtmaları ellerinden alınır da çocukların, rüzgâra küserler diye...
Hapishanelerin duvarları dile gelir diye...
Konteyner kreşte huzuru arayan çocukların gözleri, gözlerimin önünden gitmez diye...
Güvercinleri seyre dalmış kadın arkasını döner de hesap sormaya başlarsa, yerin dibine girerim de bir daha çıkamam diye...

Bir mektup yazmak istedim size lâkin beceremedim. "Çocukluk acıklı bir ülkedir" demişti Zeki Ağabey. Korktum o ülkeden çıkamazsam diye.

Sonra düşündüm: dünyadaki tüm acıları toplayıp teker teker, uçan balonlara bağlamak istedim. Gitsinler de dönmesinler diye.

Bu mektubu yazdım ve bıraktım yeryüzüne. Okuyanlar, acıyla yoğrulmuş tüm mektupları alıp yüreklerinde mayalasinlar, sonra bıraksınlar uçan balonlara eşlik etsinler diye...

* Zeki Bulduk, Afganistan Mektupları & Evlat Babanın Sırrıdır, Muhit Kitap 2020.

*“...Hiç körle gören bir olur mu;
yahut karanlıklarla aydınlık eşit olur
mu?..”*

Ra'd 16